

II. Ex jure canonico Cap. *Ne Romani*, inter Clementinas *de Elect.*, statuitur, ut Sancta Sede vacante, Collegium Cardinalium nullas ferat leges, quæ obligent totam Ecclesiam "irritum aut inanè decernentes, ait Pontifex, quidquid potestatis, "aut jurisdictionis ad summum Pontificem pertinentis, cætus ille duxerit exercendum."

III. Certum est Patriarchas, Primates, Archiepiscopos non posse statuta et leges condere, relativè ad provinciam cui præsent, et extra propriæ diœcesis limites. Ratio est quia hæc dignitates, quatenus superiores sunt Episcopis, omninò sunt de Jure humano ecclesiastico, ac proindè ea tantum possunt quæ specialiter ipsis concessa sunt; porro nedum id ipsis concedat Jus, expressè e contra denegat; et eo sensu intelligitur Caput *Salvo*, IX, q. 3 (1).

IV. Vicarii Episcoporum nunquam suo nomine statuta decernunt; unam personam moralem cum Episcopo faciunt: undè si quid fortè absente Episcopo decernant, id non faciunt nisi de jussu expresso Episcopi, et ejus nomine.

V. Dubium moveri potest de Capitulo Ecclesiæ Cathedralis, quatenus Sede vacante ad ipsum devolvitur administratio diœcesis; cui tamen intra paucos dies tenetur præficere Vicarios capitulares, et suo loco dicitur. Negant plures a Capitulo aut ejus Vicariis posse decerni ullam legem quæ sit stabilis et permanens, quia jurisdictio, quæ ipsi committitur per accidens tantum et ad breve tempus, non valet nisi ad conservandum, non ad immutandum vel ad innovandum. Probatur ex titulo juris, *Ne Sede vacante aliquid innovetur*, et præsertim Capite *Novit*, I, hujusce tituli (2). Atqui leges novas ferre, vel leges ab Episcopis positas abrogare, esset magna innovatio. Ergò etc.

Nihilominus communis est et probabilior sententiâ, ait Suares, Capitulum habere facultatem legislativam. Nam Capitulo devolvitur *administratio in spiritualibus et in temporalibus* (ut dicit cap. *Si Episcopus* 3, de *Supplenda*, in 6; vide infra n. 392). Atqui hæc jura innuunt Capitulum posse quantum ad Disciplinam, quæcumque potest Episcopus. Præterea possunt occurrere illæ necessitates, quæ postulent aliquam legem: v. g. si prava aliqua consuetudo sit eradicanda; si prævideatur sedem diu vacaturam, etc. Nihil præterea hæc facultas Capitulo concessa Episcopo futuro præjudicat, si quidem facilè revocabit quodcumque ipsi non placuerit. Ita Suares (de *Leg. c. IV, c. 6*). Fatetur tamen idem auctor in hac re servandam esse consuetudinem, quæ potest restringere jurisdictionem.

VI. Circa facultatem quàm habent Capitula, aliaque collegia ecclesiastica in propria membra, hoc primo notamus: Olim multa erant Capitula, quæ et a jurisdictione episcopali se *exempta* esse contendebant, et sibi *ordinariæ jurisdictionis*

(1) "*Salvo* in omnibus Romanæ Ecclesiæ privilegio, metropolitanus absque cæterorum omnium comprovincialium instantia, aliquorum audiat causas; quia irritæ erunt aliter actæ." Canon iste falso quidem Hygino adscriptus est, sed probat disciplinam quæ in Ecclesia viget.

(2) Innocent. III. scribebat conventui Glastoniensi in Anglia: "*Novit* ille qui scrutator est cordium, quod, licet prædecessor noster Ecclesiam vestram erexerit in cathedralem, ipsam uniendo Ecclesiæ Bathoniensi, ut idem esset Episcopus utriusque; quia tamen hæc unio asserbatur in grave præjudicium Glaston. Ecclesiæ redundare; nos ad relevandum Ecclesiæ vestræ statum cœpimus intendere diligenter. . . Vos autem, post obitum Bathoniensis Episcopi humiliter postulastis, ut quia tempus advenerat quo sine scandalo Ecclesiæ vestræ ruina poterat relaxari, ea unione penitus dissoluta, monasterium vestrum reduceremus in statum antiquum sub abbatis regimine gubernandum. Attendentes igitur quod *episcopali sede vacante*, non debet aliquid innovari, cum non sit qui episcopale jus tueatur. . . petitionem vestram nequimus exaudire, indulgentes, ut cum Bathoniensis Ecclesiæ de præsule fuerit ordinata, jus vestrum apud Sedem Apostolicam, prosequendi facultatem liberam habeatis."

facultates arrogabant, sive in membra sua, sive in loca quæ ab ipsis pendebant; undè sibi competere dicebant facultatem decernendi, mandata edicendi, statuendi, etc.: undè graves sæpissimè oriebantur discordiæ inter ista capitula et locorum Episcopos (1).

Videndum igitur quid secundum jus commune, seu independenter ab antiquatis privilegiis valeant Capitula. Porro communior est sententiâ non posse ab eis ferri leges propriè dictas, nec ulla *statuta* condere independenter ab Episcopi approbatione: lex enim non potest decerni nisi ab eo qui jurisdictionem habet. Sunt tamen aliqua minoris momenti, quæ potius spectant ad œconomiam, seu politiam, et rectam ordinationem suæ Ecclesiæ, circa quæ possunt *capitulariter pacisci* canonici; modo tamen *Episcopus, cujus jurisdictioni subsunt*, non obsistat. Ita fere Suares, de *Legibus*, l. IV, c. 6, n. 20.

Eadem principia erant applicanda Collegiis, societatibusve diversi generis, quæ olim existebant.

VII. In pluribus ordinibus religiosis propriè dictis substitit *jurisdictio* spiritualis propriè dicta, imò *jurisdictio ordinaria*. Conceditur quoque potestas legislativa sub certis conditionibus, secundum ordinum singulorum statuta. Plerumque leges non possunt decerni nisi in congregatione, seu capitulo generali, interdum provinciali: de his capitulis decernit caput *in singulis* 7, de *statu Monachorum*.

§ II.

QUESTIO SECUNDA.

Queres quid possint statuere Episcopi?

R. Ex eis quæ ab Episcopis decernuntur, supponere possumus quædam esse *secundum Jus commune*, quando scilicet ea, quæ generalibus Ecclesiæ legibus sunt præcepta prohibitive, eodem modo inculcant et urgent; alia *contra Jus commune*, si quando ea prohibent, quæ expressè sunt concessa communibus Ecclesiæ legibus, aut vicissim prohibita concederent; alia *præter Jus commune*, quando ea præcipiunt aut prohibent, quæ non attingunt leges generales.

I. Quæ sunt *secundum jus* statuta, difficultatem non habent: Episcoporum enim munus est earum legum observationi invigilare; et qui non obtemperant, non solum in suum prælatum, sed et in omnem Ecclesiam, rebelles existunt. Porro tunc secundum legem imperant, quando circumstantias determinant in quibus lex adimplenda est.

II. Si qua ferrentur *contra Jus* statuta, etiam sub boni promovendi colore, ea nullius esse roboris omninò dicendum est; quod non solum de jure scripto iatelligi debet, sed de consuetudinibus quæ vim legis habere censentur aut in tota Ecclesia, aut etiam in regno, in provincia. Nam, ut dicit Innoc. III "sacerdotes tibi diœcesana lege subditos, qui ad tuam Synodum venire contempnunt, dummodò in ipsa Synodo non ducas aliquid statuendum quod canonicis obviet institutis, per censuras ecclesiasticas ad Synodum venire compellas, et debitam tibi obedientiam et reverentiam exhibere." Sic etiam Pius VI in Bulla: *Auctorem fidei*, n. 7. "Doc-trina Synodi (Pistorianæ), in eo quod hortatur Episcopum *ad prosequendam naviter ecclesiasticæ disciplinæ constitutionem, idque contra omnes contrarias consuetudines, exemptiones, reservationes quæ adversantur bono ordini diœcesis, majori gloriæ Dei, et majori aedificationi fidelium*;—per id quod supponit Episcopo

(1) Vide notam XVII ad prolegomena.

“fas esse, proprio suo iudicio et arbitrato, statuere et decernere contra consuetudines, exemptiones, reservationes, sive quæ in universa Ecclesia, sive etiam quæ in unaquaque provincia locum habent, sine venia et interventu superioris hierarchicæ potestatis, a qua inductæ sunt aut probatæ et vim legis habent—inducens in schisma et subversionem hierarchici regiminis erronea.”

Multa exempla subministrat Bened. XIV (De Synodo. lib. XII) constitutionum episcopalium, quæ ob eam rationem vi carere declaratæ sunt. Sic, cum eæ solæ irregularitates agnoscendæ sint, quæ a Jure decernuntur, immeritò aliquis Episcopus eum esse irregularem statuebat, qui contempta censura ad superiorem ordinem ascendere præsumeret. Pariter quia nulla alia admitti possunt matrimonii dirimentia impedimenta, quàm ea quæ Jure communi decernuntur, non potest Episcopus nova instituire. Hinc, cum apud Ruthenos (los russos) non promulgatum fuisset decretum Concilii Trid. circa matrimonia clandestina; cumque, anno 1626, existimasset Arch. Kioviensis illud idem decretum, nulla facta Concilii mentione, sed suo nomine promulgandum, Romana Congregatio Concilii pronuntiavit constitutionem illam vi carere, aliaque remedia esse providenda.

Observationes aliquas Bened. XIV de eadem materia annectimus: “Tales, inquit (lib. XII, c. 8), quandoque emergunt rerum circumstantiæ a Jure communi non prævisæ, ut ex quadam epikeia, seu tacita ipsiusmet juris permissione, liceat Episcopo Jus commune relaxare, seu aliquid *contra* ejusdem severitatem indulgere, præsertim si res dilationem non patiat, nec facilè Summus Pontifex consuli queat, ejusque summa auctoritas implorari. . . . Non ideò tamen fas erit Episcopo hanc facultatem ex juris indulgentia sibi competentem. . . . quodammodo ostentare, edicendo scilicet per modum universalis statuti, quod solum in aliquo specialissimo casu est sibi permissum.”

III. *Præter Jus commune*, id est, circa eas materias quas prætermisit lex generalis, potest statuta condere Episcopus; quæcumque ad Disciplinam reparandam et promovendam ipsi videbuntur expedire, sive præcipiendo, sive prohibendo, sive pœnas decernendo; et ex eis statutis conflatur jus diœcesi proprium.

Meritò tamen observat doctissimus Pontifex pluribus de causis nutare posse constitutiones Episcoporum. Fieri enim potest ut vel *novitatis*, vel nimie *severitatis* notam mereantur. “Quemadmodum, inquit (lib. XI, c. 4) prudenter segerit Episcopus in id incumbens ut pristina Disciplina, quam prælocavit abusus, in sua diœcesi revirescat; ita imprudenter agit qui mores in eam inducere tentat aut nunquam receptos, aut ex rationabili causa postea obsoletos, præcipuè si res ejusmodi respiciant, in quibus mutatio fieri potuit sine ullo Ecclesiæ dispendio et purioris ethices jactura.” Et cap. 5. “Peculiarium quoque consuetudinum, quæ ab antiquo tempore in diœcesi et regione acceptæ, et justis de causis toleratæ aut approbatæ dignoscuntur, æquum est ab Episcopo rationem haberi ne in constitutionibus Synodalibus adversus eas imprudenter insurgens, novatoris nomen sibi meritò acquirat.” Exempla adducuntur ex more, alicubi vigente, vescendi carnibus die Sabbati, ovis, lacticiis quibusdam avibus diebus jejunii, etc. Item ostendit et moderatè inurendas esse censuras, illas præsertim quæ dicuntur latæ sententiæ.

At, quantumvis hæc vera sint, summè cavendum est ne leviter subditi statuta præsulis sui vituperent. Nihil enim dici potest obedientiæ quàm promittunt sacerdotes magis adversum. Plures Synodales constitutiones, ut observat Bened. XIV, de Synodo, lib. XI, sunt in invidiam adductæ falsa criminatione nimie *severitatis*, quæ tamen expensæ ad Sacrorum Canonum normam, deprehensæ sunt

eorum rigorem potiùs temperasse. Et verò impossibile est, ut certa et eadem ubique præscribatur norma; cum totum pendeat a locorum et temporum circumstantiis, quas perpendere ad Episcoporum prudentiam pertinet. Contingere potest, ut res, quæ in se spectata levis esse videtur, gravis tamen agnoscatur, si circumstantiæ perpendantur, et si consideretur periculum ne abusus qui ab uno vel altero in diœcesim induci cœpit, nisi statim præfocetur, totam paulatim comunitatem contaminet. Quoad *novitatem* verò “experientia diuturna compertum est, Episcoporum constitutiones hoc nomine plerumque traduci, quod receptis populi moribus adversentur, atque invisam novitatem in diœcesim inducant: verum eum eadem æqua lance librantur, maximè conformes deprehenduntur sanctissimis Ecclesiæ statutis, quorum memoriam obliteravit prava consuetudo, quæ præcedentium Episcoporum socordia aut aliter in diœcesim irrepsit, et tam altas egit radices, ut *pro lege haberi cœperit, quæ legis prævaricatio est.* (Cap. Mala 3, D. VIII). Nunquam rationabiles esse posunt eæ consuetudines, quæ præcipuas labefactant leges quibus ecclesiasticæ disciplinæ nervus continetur. . . . has consuetudines eradicandas dicimus, spretis improborum hominum querelis (lic. XI, c. 1).”

Hic in exemplum adducit Bened. XIV S. Caroli tres constitutiones, qui, non obstante inveterata consuetudine, edixit a cibis vetitis abstinendum esse prima Dominica Quadragesimæ; dierum Festorum celebrationem, nullo spectaculorum, saltationum aut ludorum genere violandam; diversas stationes in templis constitui, in quibus viri a feminis separati orent. Porro quamvis tunc temporis sub *novitatis* prætextu has constitutiones impugnaverint turbulenti homines, imò quidam Theologi; eas tamen Gregor. XIII ut prisca Ecclesiæ institutis omninò congruentes comprobavit. Quod etiam dicendum est de alio decreto concil. mediol. I quo prohibetur ne sine Episcopi licentia, cum clericis habitet ulla femina, etiam quovis sanguinis affinitatis vinculo conjuncta.

Si quod verò circa hujusmodi materias exurgat dubium, pro Episcopo stat præsumptio; siquidem ille solus potest de præcepti utilitate rectè judicare, qui totam diœcesim uno intuitu complectitur, multaque novit, quæ necessariò privatos fugiunt.

Fortassis in certis casibus extraordinariis, res deferri potest ad metropolitanum; sicque curiæ civiles ipsæ aliquandò judicaverunt. Posset etiam a Romano Pontifice remedium implorari qui paternè saltem posset Episcopum monere. At verò ob interpositam appellationem ad superiorem, nullatensù statuti vis retardatur aut suspenditur, nisi esset evidenter injustum, ex ipso iudicio prudentum; in quo timenda est hallucinatio et diffidendum a præsumptione et spiritu contumaciæ; idque Jure canonico pluribus in locis inculcatur (cap. *Ad nostram*, 3 de Appellat. Conc. Trid. Sess. 21, c. 8). Unde debet inter ea statutum observari, si instet Episcopus (v. Bened. XIV, de Synodo lib. XIII, cap. 4.)

§ III.

QUESTIO TERTIA.

Quæres quæ conditiones seu circumstantiæ requirantur ut statuta Episcoporum firmitatem obtineant, et conscientiam ligent?

R. De his conditionibus dubium moveri posset: 1.º An requiratur presbyterorum in Synodo convocatorum consensus. 2.º An valeat statutorum facta.

extra Synodum promulgatio; et qualis promulgatio sufficiat. 3.º An requiratur consensus aut saltem consultatio Capituli; aliorumve. 4.º An requiratur approbatio Summi Pontificis?

Verum antequam hæc omnia expendamus, nobis necessariò præstanda videtur accurata Synodi diœcesanæ notio; et breviter explicanda quæque ad eam debite tenendam spectant.

Notiones præviæ circa Synodos, earumque actus et jura. Synodus diœcesana definitur legitima congregatio, ab Episcopo coacta, ex presbyteris et clericis suæ diœcesis, aliisve qui ad eam accedere tenentur, ut de his omnibus tractetur, quæ spectant ad curam pastoralem. Hanc definitionem approbat Bened. XIV, de Syn. lib. 1, c. 1; quomodo sit intelligenda patebit ex dicendis.

Dicitur 1.º congregatio ab Episcopo coacta. Nomine autem Episcopi hic intelliguntur etiam qui ejus vicem tenent, ut, eo absente et consentiente Vicarii generales. An autem sine restrictione id valeant, qui post decessum Episcopi diœcesim administrant, Vicarii Capitulares, non liquet. Si enim usus invaluisset non haberi annuatim Synodos, negant multi posse Vicarium Capituli Synodum congregare, probantque ex titulo IX, lib. III, Decretal. *Ne sede vacante aliquid innovetur.* Si verò annuatim habeatur Synodus, non potest Vicarius Capitularis nisi post annum ab ultima revolutum. (V. Bened. XIV, lib. II, c. 7. et Confér. d'Angers sur les Synodes, p. 66, etc.)

Archiepiscopo prohibetur, antè pallium acceptum, Synodum convocare; ut alibi dicemus.

Dicitur 2.º coacta e presbyteris aliisve qui ad eam accedere tenentur. Quandoque contingit e solis presbyteris aliqua prærogativa dignitatis insignitis congregatas fuisse Synodos diœcesanas, v. g. archipresbyteris, decanis (V. Confér. d'Angers, Synodes, p. 84). At communiter hæc regula concil. trid. observatur. "Ratione parochialium aut aliarum secularium ecclesiarum, etiam annexarum, debent ii qui curam illarum habent, quicumque illi sint, Synodo interesse." (Sess. XXIV, de ref., c. 2). Communiter etiam convocatur ad Synodos Capitulum ecclesiæ cathedralis, ita ut vel capitulariter et collegialiter, id est, tanquam unum corpus, vel saltem per aliquot e gremio Capituli deputatos obstringatur assistere. Cæteri presbyteri, imò et simplices clerici possunt interesse, si Episcopo libuerit.

Primum locum in Synodo, ordine sedendi, post Vicarios Episcopi, obtinet Capitulum cathedrale; deindè Parochi, qui in cæteros aliquam jurisdictionem habent, ut archipresbyteri et decani; inter parochos simplices, ille præcedit, qui priùs parochiæ præfectus est; postea cæteri secundum gradum Ordinis aut tempus Ordinationis. Omnes vestibus chori communiter indui præcipiuntur, saltem quoad sessiones solennes quæ fiunt in ecclesia; at diverso modo; nam quibusdam in Synodis videtur stola omnibus presbyteris concessa (vide Thomassin II, l. III, c. 75); alibi videtur decanis reservata (ibidem); plerumque omnibus parochis concedebatur. (Confér. d'Angers sur les Synodes, p. 114).

Dicimus 3.º in qua de his que spectant ad curam pastoralem agendum et deliberandum est. Proprium enim objectum Synodorum est de his omnibus tractare, quæ spectant ad reformationem morum, disciplinæ instaurationem, fidei et pietatis incrementum. At pro temporum et locorum diversitate varius fuit in Synodis agendi et deliberandi modus; nec eadem semper objecta.

Primis temporibus, in Synodo, Episcopus conciliorum provincialium decreta promulgabat: sacerdotes sui regiminis rationem reddebant: omnium clericorum mores accurato examini subijciebantur; quod scrutinium vocatum est. Postea

usus voluit ut in Synodo solveretur Episcopo jus *cathedraticum*; quo nomine intelligebatur oblatio quam prælato pro honore cathedræ suæ præstare tenebantur sacerdotes. Dijudicabantur quasi in senatu causæ clericorum, dirimebanturque lites, aut saltem eligebantur iudices synodales, quibus ea judiciorum cura demandabatur. Nominabantur item testes synodales qui diœcesim perlustrantes corrigenda observarent: examinatores etiam *synodales* eligi voluit Concilium Trid. qui ad Ordines vel beneficia provehentos examini subijcerent: piæ etiam cæremoniæ plures, missa solennis, processio, litanæ agebantur.

Constat olim frequenter in Synodis expetitam fuisse sacerdotum sententiam, datumque ipsis adeo suffragium *consultivum*. Imò vetus Ordo Romanus Pontificali insertus, loquens de agendis in Synodo, addit, *quo finito, legantur constitutiones per Synodum approbandæ, quibus lectis, habito scrutinio, quæ placent per Patres confirmantur.* Indè usus quibusdam in regionibus, Italia, Hispania, (non verò in Galliis) invaluit, ut eorum qui adsunt exquiratur consensus per verbum *placet* a singulis exhibendus. At constat nihilominus suffragium quod dicitur *decisivum*, ita nempe ut a pluralitate suffragiorum pendeat vis decreti, nullatenus esse Synodo diœcesanæ tribuendum; imò suffragium *consultivum* ipsi nulla lege attribui, sed ab Episcopi voluntate rem totam pendere, ut mox probabitur.

Ex hac Synodi expositione liquet, aliquam revera analogiam cum ea habere spiritales illos secessus qui nunc fiunt a sacerdotibus diœcesis in unum congregatis, non esse tamen rem eandem; si quidem istæ piæ exercitationes natura sua potiùs diriguntur ad renovationem internam quàm ad disciplinæ externæ instaurationem. Facile autem est Synodi specie eas concludere, ut fit in pluribus locis.

Primis seculis, Synodos bis singulis annis fuisse celebratas volunt multi eruditi. Concil. Lateran. IV. an. 1215, eas annuatim celebrari supponit; hanc disciplinam instaurare tentaverunt Concil. Basiliense, et præsertim Tridentinum, a quo celebrationem annuam Synodorum in decretis reponi gallici oratores expetierunt. Multis tamen de causis ab hoc tempore rariores evasere Synodi, præsertim in Galliis, quia, ut supponit Van-Espen, (tit. 19, c. 5, n. 19) pluribus in locis exortæ sunt controversiæ ratione exemptionum quas pretendebant Capitula et Regulares; alibi obstiterunt laici executioni ordinationum Synodaliæ etc.

§ IV.

1.º AN SYNODI DIœCESANÆ ASSENSUS REQUIRATUR, UT STATUTA EPISCOPALIA OBLIGENT.

Quantum ad Synodi assensum, patet aptissimè statuta episcopalia promulgari in hoc solemnibus sacerdotum consensu; legemque eo majorem obtinere firmitatem, quod, nullo reclamante, aut paucorum reclamazione contempta, publicè a clero diœcesis cum plena obedientia et reverentia accipiatur. At temerè omninò quidam contendere ausi sunt, non habere robur statuta in Synodo proposita *sine libertate decisionis* et sine approbatione Synodi. Hanc opinionem, ut vidimus n. 8. Pius VI, ut *falsam, temerariam, hæresi faventem* damnavit. Et sanè evanescit ea divinitus accepta jurisdictio Episcoporum, si pendeant eorum leges a consensu sacerdotum. Hanc Episcoporum auctoritatem pluries agnovere tribunalia Galliæ, licet jurisdictioni prælatorum minus faventia; de qua re videre est collectionem cui titulus: *Mémoires du Clergé*, t. XIV, p. 1616, et Confér. d'Angers sur les Syn. p. 273.

Hinc sæpè Congregatio Romana Concilii Tridentini interpres, interrogata ztrum requiretetur saltem Jure ecclesiastico approbatio sacerdotum, constanter respondit *negative, non obstante quod in forma Pontificalis Romani pro celebranda Synodo diocesana expresse habeatur, ut constitutiones promulgandæ per verbum PLACET approbentur.* (Confér. d'Angers, Synodes, p. 363, t. I, p. 128).

Hinc etiam, ut rectè observat Fleury, (Instit. II, p. 2) differunt Synodi diœcesanæ a conciliis, in quibus, præside Metropolita, omnes Episcopi sunt iudices, et ipse Metropolita concilii auctoritate est inferior.

Hinc quoque, ut fer constans usus, statuta synodalia solius Episcopi nomine promulgantur, et eadem potest pro arbitrio Episcopus abrogare aut immutare.

Quinimò nec etiam suffragium *consultivum* sacerdotibus deferre tenentur Episcopi etiam in Synodo congregatis, quamvis fateamur id sæpè et cum maxima utilitate factum fuisse. Nam, ut jam dicemus, *etiam sine ulla Synodo* potest Episcopus decreta sancire; quod plus est quàm in Synodo eadem promulgare; ergo iudicio Episcopi res relinquatur; et eæ possunt evenire circumstantiæ in quibus vetabit prudentia ne plurimorum expetatur sententia.

§ V.

2.º AN PROMULGATIO EXTRA SYNODUM SUFFICIAT?

Episcopi possunt absque Synodo statuta condere. Est contra quosdam minus probatos auctores, qui contenderunt Episcopos posse quidem, absque Synodo, urgenti necessitati providere, et mandatis specialibus aliquid vel præcipere vel prohibere; non posse verò statuta permanentia condere, eisque vim legis propriæ dictæ tribuere; ut vult in primis auctor libri: *Les droits du second ordre, etc.* Nam ille potest sine Synodo leges condere, qui proprio nomine jurisdictionem exercet in omni diœcesi, tum in fideles, tum in ipsos sacerdotes, qui *positus est regere Ecclesiam Dei*, ad quem pertinet omnis diœcesis gubernatio; atqui tales esse Episcoporum prærogativas Traditio tota declarat, ut passim probant Theologi. Ergo etc.

Qualis autem debeat esse illa promulgatio extra Synodum? "Certum est, ait Bened. XIV, ad legis substantiam pertinere eam promulgationem, qua ad totius communitatis notitiam pervenire queat. . . . Modus autem non est speciatim a Jure præfinitus."

"Facta porrò synodalia constitutionum promulgatione, nullius temporis determinatum spatium interfluere necesse est, ut obligationem inducant; sed statim unumquemque ligant qui earundem notitiam quoquomodo habuerit.

§ VI.

AN ASSENSUS, AN SALTEM CONSILIUM CAPITULI REQUIRATUR UT VALEANT STATUTA EPISCOPORUM?

"Non negamus, ait Ben. XIV, (*de Synodo*, lib. XII, c. 1) consuevisse, imò et "quandoque in rebus gravioris momenti debuisse etiam Episcopos, priusquam quidquam decernerent, inferiorum presbyterorum consilium et sententiam exquirere "ut tali pacto majus pondus majoremque auctoritatem suis decretis conciliarent." Quod probat doctissimus Pontifex pluribus canonum patrumque testimoniis, v. g. quod sacerdotes dicuntur *senatus* Episcopi ab Hieronymo, et Origine, etc. Etenim observat, "aucto in qualibet diœcesi sacerdotum numero, quos in unum convoca-

"re difficilè foret, indè factum esse, ut soli Canonici ecclesiæ cathedralis sint consiliarii nati Episcoporum."

Tenenturne igitur Episcopi expetere et sequi consilium Capituli?

I. Affirmat Ben. XIV, eodem loco, non licere Episcopo aliquod gravis momenti negotium aggredi et deliberare *inconsulto* Capitulo; quod probat c. *Quanto*, 5, *de his quæ fiunt prelato sine consensu*. "Mandamus quatenus in concessionibus, "et confirmationibus, et aliis Ecclesiæ tuæ negotiis fratres tuos requiras, et cum "eorum consilio, vel sanioris partis, eadem peragas et pertractes; et quæ statuenda sunt statuas, et errata corrigas, et evellenda dissipes." Unde concludit, constitutiones *inconsulto* Capitulo editas, ut pote deficientes a norma Jure præscripta, carere firmitate.

II. At simul observat: "Licet Episcopus teneatur sui Capituli consilium exquirere, non propterea tenetur illud sequi, nisi in casibus a Jure expressis. Latum "siquidem est discrimen inter *consilium* et *consensum*. Ubi enim jura Capituli "consensum exposcunt, illud facere tenetur, quod major pars canonicorum faciendum concluderit; ubi verò solum exigunt *consilium*, satisfacet, si canonicos consulat, quin deindè ad eorundem amplectendam sententiam ulla lege addicatur."

III. "Quinimò, addit B. XIV. ab ea ipsa petendi consilium Capituli obligatione solutus erit Episcopus per consuetudinem legitimè præscriptam." Porrò constat apud nos vigere a longo tempore hanc consuetudinem, ut non teneantur Episcopi expetere consilium canonicorum circa statuta a se edenda, nisi in quibusdam casibus; quod sic explicat Bergier (Dictionn. art. Chapitre). "Selon l'usage présent du royaume, les évêques sont en possession d'exercer seuls, et sans la participation de leurs Chapitres, les fonctions de la juridiction volontaire et contentieuse, comme de faire des statuts et règlements pour la discipline; ils ne sont obligés de requérir le consentement de leur Chapitre, que pour ce qui concerne "l'intérêt commun ou particulier du Chapitre, comme lorsqu'il s'agit d'aliéner le "temporel. . . et autres choses semblables, qui intéressent singulièrement le Chapitre en corps, ou chaque chanoine en particulier. Il est d'usage dans ces cas que "l'évêque concerté ses mandements avec le Chapitre, et qu'il y fasse mention que "c'est après en avoir conféré avec ses vénérables frères les doyen, chanoines et "Chapitre (1)." Vide etiam Confér. d'Ang. *Synodes* p. 247. Mémoires du clergé, t. XIV. Durand. *Dict. du Droit. Can.* art. Synodes. Quin etiam, inter casus ab istis auctoribus enumeratos, hodie plures possent controverti.

§ VII.

AN APPROBATIO SUMMI PONTIFICIS REQUIRATUR PRO STATUTIS EPISCOPORUM?

Quod autem dixerunt quidam canonistæ constitutiones synodales Romam esse mittendas, ut approbentur a Congregatione concilii, in Galliis est inusitatum, imò id a Bened. XIV refellitur, quia ut idem Pontifex observat post Suaresium, "si Jus commune spectemus, liberam habet Episcopus facultatem ferendi ac promulgandi leges quas opportunas duxerit, independentem a superioris confirmatione." (de Synodo, lib. XIII, c. 4).

(1) Eadem consuetudo viget in omnibus Ecclesiæ mexicanæ cathedralibus.